

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آموزش

مفاهیم قرآن

با تجدید نظر و اصلاحات

سازمان دارالقرآن الکریم
و دبیرخانه نهضت قرآن آموزی

سرشناسه : وکیل، مسعود، ۱۳۳۴ -

عنوان و نام پدیدآور : آموزش مفاهیم قرآن ۹ با تجدید نظر و اصلاحات/مؤلف مسعود وکیل؛

ابه سفارش | سازمان دارالقرآن الکریم و دبیرخانه نهضت قرآن آموزی.

مشخصات نشر : تهران: سازمان دارالقرآن الکریم، نشر تلاوت، ۱۳۸۸.

مشخصات ظاهری : ۱۵۵ ص: جدول.

شابک : ۵۰۰۰ ریال: ۲ - ۰۰ - ۵۵۶۲ - ۶۰۰ - ۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی : فیا.

موضوع : قرآن - - راهنمای آموزشی.

موضوع : قرآن - - پرسش‌ها و پاسخ‌ها.

شناسه افزوده : سازمان دارالقرآن الکریم، دبیرخانه نهضت قرآن آموزی.

شناسه افزوده : سازمان دارالقرآن الکریم، نشر تلاوت.

رده‌بندی کنگره : ۱۳۸۸ ۹۷۵/۸۱۸۰۲/۲ BP۶۵

رده‌بندی دیوبی : ۲۹۷/۱۰۷

شماره کتابشناسی ملی : ۱۸۱۵۹۸۲

آموزش مفاهیم قرآن کریم جلد (۹)

* مؤلف: مسعود وکیل با همکاری سید هادی محدث، سید مهدی سیف،

محمدجعفر محبی، حمیدرضا مستفید، سید محمد حسین میرباقری

* چاپ: محمد * صحافی: منتظرالمهدی

* نوبت چاپ: اول تابستان ۱۳۸۸

* ناشر: انتشارات تلاوت وابسته به سازمان دارالقرآن الکریم

* شمارگان: ۱۰۰۰۰ جلد

* قیمت: ۵۰۰۰ ریال

* آدرس: میدان امام حسین (ع)، خیابان خواجه نصیرالدین طوسی، شماره ۷۷

* تلفکس: ۷۷۶۳۳۹۳۹ تلفن: ۷۷۶۳۵۵۰۰

صاحب امتیاز این کتاب مؤسسه مهد قرآن می‌باشد.

فهرست

۴	پیش گفتار	*
	درس اول:	
۶	شفاعت	
۸	سوره طه، آیات ۹۸ تا ۱۱۴	
۱۲	تمییز	
	درس دوم:	
۲۲	حضرت نوح علیه السلام و قوم او	
۲۴	سوره نوح	
۳۰	مُسْتَنْتَى	
	درس سوم:	
۴۰	خروج از زمین	
۴۲	سوره ق، آیات ۱ تا ۱۱	
۴۶	نوابع	
	درس چهارم:	
۵۷	آغاز رسالت پیامبر اکرم (ص)	
۵۹	سوره مُزَّيِّل	
۶۵	مبنی بودن فعل ماضی و امر	
	درس پنجم:	
۷۷	عزت اسلامی در پرتو ولایت الهی	
۷۹	سوره مائده، آیات ۵۱ تا ۵۷	
۸۴	مضارع مرفوع	
	درس ششم:	
۹۴	آزمون دائمی و همگانی	
۹۶	سوره بقره، آیات ۲۱۳ تا ۲۱۸	
۱۰۱	مضارع منصوب	
	درس هفتم:	
۱۱۱	امر به معروف و نهی از منکر	
۱۱۳	سوره آل عمران، آیات ۹۸ تا ۱۰۵	
۱۱۷	مضارع مجزوم	
	درس هشتم:	
۱۲۹	خودآزمایی	
۱۴۸	فهرست القیابی کلمات	
۱۵۲	پرسش نامه قرآن آموز	
۱۵۴	پرسش نامه مربی	

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پیش‌گفتار

خدا را سپاس می‌گوییم که به ما توفیق تقدیم آخرین مجموعهٔ دروس «آموزش مفاهیم قرآن» را عطا کرد.

در ۷۲ درس این مجموعه که در ۹ جلد تقدیم شده است با معنا و کاربرد بیش از ۱۲۶۰ کلمه آشنا شده‌اید. این کلمات همراه با بیشتر کلمات هم‌خانوادهٔ خود بیش از ۶۴۳۰۰ بار در قرآن به کار رفته‌اند. این تعداد کلمه، بیش از ۸۲٪ کل کلمات قرآن را شامل می‌شود.

همان‌طور که می‌دانید مهم‌ترین و پرکاربردترین قواعد صرف اسم و فعل در مجموعهٔ مفاهیم ۱ تا ۶ و مهم‌ترین قواعد نحو در مجموعهٔ مفاهیم ۷ تا ۹ بیان شده است. آشنایی با این قواعد و کلمات معنا شده، قرآن‌آموزان را در فهم و درکِ حجم قابل توجهی از عبارات و آیات قرآن کریم توانا ساخته است.

این نکته قابل ذکر است که هرچند شما می‌توانید بیش از ۸۲٪ کل کلمات قرآن را معنا کنید اما از آنجا که در برخی از آیات قرآن کریم ایجاز به کار رفته است، صرف دانستن معنای کلمات آن آیات، مفهوم و معنای آیه را روشن نمی‌سازد. از این رو باید سعی کنید با انس دائمی با قرآن کریم این نقص را به تدریج جبران کنید. هر زمان که معنای عبارت یا آیه‌ای از قرآن کریم برای شما مبهم بود در آن دقت و تدبیر بیشتری کنید و در صورت نیاز به تعدادی از ترجمه‌های قرآن مراجعه کنید تا رفع ابهام شود.

نکتهٔ بسیار مهم این است که پس از ملاحظهٔ ترجمه و درک معنای آیه، آن ترجمه را به متن آیه ارجاع دهید و دقت کنید چه نکته‌ای در ترجمه آمده که برای شما جدید است.

این نکات را بشناسید و به خاطر بسپارید تا به تدریج توانایی شما در درک معنای آیات افزایش یابد.

در نظر است با عنایت و هدایت الهی، مجموعه‌ای به نام «قاموس مفاهیم قرآن» که می‌تواند به منزله جلد دهم یا مکمل مجلدات قبلی آموزش مفاهیم باشد، تألیف گردد و در آن سایر کلمات قرآنی که تاکنون معنا نشده است و نیز برخی ساختارهای نسبتاً پیچیده‌تر جملات و ترکیبات قرآنی، معنا شده و توضیح داده شود.

در پایان یادآور می‌شود هرچند آموزش مجموعه دروس قبل ضروری و مفید است، ولی عزیزانی که در سال‌های پایانی دوره متوسطه یا در سطوح عالی، تحصیل می‌کنند و می‌توانند برای تقویت درک معنای عبارات قرآنی و همچنین انس و بهره‌گیری بیشتر از قرآن کریم، آموزش خود را از آموزش مفاهیم (۷) آغاز کنند. به این عزیزان، مطالعه پیش‌گفتار آموزش مفاهیم (۱) و مروری بر درس‌های قبل را توصیه می‌کنیم.

قابل ذکر است که در تدوین این مجموعه، از کتاب ارزشمند قاموس قرآن تألیف استاد سید علی اکبر قرشی و نیز ترجمه‌های قرآن، دکتر محمد مهدی فولادوند و دکتر سید جلال‌الدین مجتوبی استفاده شده است.

از خداوند بزرگ برای همه قرآن‌آموزان عزیز آرزوی توفیق بیشتر در فهم قرآن کریم و عمل به دستورات آن مسئلت می‌شود.

شفاعت^۱

پیامبر اکرم ﷺ، قرآن کریم و عترت خویش را تا قیام قیامت، سرچشمه هدایت دانسته و تمسک به آن دو را، شرط دوری از گمراهی معرفی کرده است. همه مسلمانان از هر گروه و فرقه‌ای در صورت بروز اختلاف باید آن را به کتاب و سنت عرضه کنند و هدایت را از آن بجویند. از جمله این مسائل موضوع شفاعت است که با بدفهمی‌هایی همراه می‌باشد. از این رو گروهی آن را به کلی منکر گشته و گروهی نیز دریافت صحیحی از آن ندارند. با دقت در آیات قرآن کریم و روایات معصومین علیهم‌السلام می‌توان تصویر روشنی از حقیقت شفاعت ترسیم کرد.

منظور از شفاعت آن است که شفیع (شفاعت کننده)، درخواست خود را با عمل ناقص انسان مؤمن همراه سازد تا از خداوند برای او طلب رحمت و مغفرت کند. بسیار جالب است که اولاً برانگیزنده شفیع برای شفاعت، خداوند است و انسانی که به این شفاعت نیاز دارد، هیچ‌گونه تأثیر و دخالتی در وقوع شفاعت ندارد و ثانیاً بر اساس آیات و روایات، فرشتگان الهی، پیامبران و اولیای خدا، علما و شهدا از جمله شفیعان، در روز قیامت هستند؛ یعنی همان کسانی که در دنیا واسطه هدایت انسان‌ها بوده، در روز قیامت واسطه جلب رحمت و مغفرت خدا، برای ایشان خواهند بود.

توجه به چند نکته در این بحث، جالب و ضروری است:

۱ - برخی از آیات به طور مطلق، شفاعت را از آن خدا می‌داند و آیات دیگری هرگونه شفاعت را بدون اجازه الهی نفی می‌کند. این امر، درست مانند «هدایت» است که

آیات بسیاری، هدایت انسان‌ها را تنها در اختیار و خواست خدا می‌داند ولی آیات دیگری، پیامبران الهی و کتب آسمانی را وسیله هدایت معرفی می‌کنند. از این رو نه تنها این دو گروه از آیات باهم تعارض ندارند بلکه آیات نوع اول بیان می‌دارند که تنها مشیت و اراده‌ای که در هستی وجود دارد خواست الهی است و آیات نوع دوم بیانگر آن هستند که خداوند خواست خود را از چه راه و یا به چه وسیله‌ای محقق می‌سازد.

۲- وجود شفاعت پس از اذن و اجازه خدا، در روز قیامت، مطابق نص قرآن کریم، حقیقتی غیر قابل انکار است.

۳- کسانی در روز قیامت از شفاعت برخوردار می‌شوند که ایمان و عمل آنها در دنیا، به طور کلی مورد رضایت خداوند بوده است؛ هرچند که با گناهان و کاستی‌هایی همراه هستند.

۴- همان‌طور که غفّار بودن خداوند و بخشش تمام گناهان غیر از شرک، موجب جرأت و جسارت هیچ انسان عاقلی بر انجام گناه نمی‌شود، اعتقاد به شفاعت نیز چنین است.

انسان پیوسته در معرض انجام درستی‌ها و نادرستی‌هاست؛ از این رو دائماً نیازمند بیم و امید است تا هم از تلاش برای رستگاری باز نماند و هم امیدوار به رحمت خدا برای جبران کاستی‌ها باشد و خدا بهتر می‌داند که چه راه‌های امید و نجاتی را به روی انسان بگشاید.

با انجام پژوهش‌های این درس، آیات و روایات مربوط به بحث شفاعت را استخراج و دسته‌بندی کنید.